

Natuur verkoop je niet aan de hoogste bidder

Laat bewoners samen een stuk natuur kopen, of verkoop de grond aan groene investeerders.

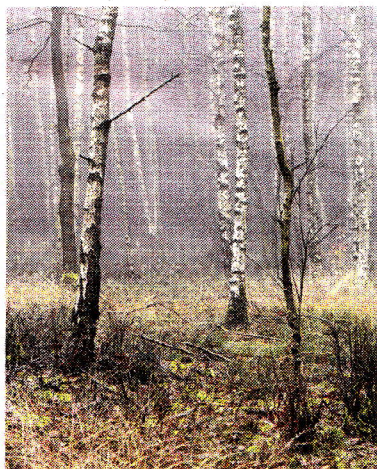
Hans Bleumink en Christel Vandermaelen

onderzoekers adviesbureau Overland
en adviesbureau Buurtgroen

Staatsbosbeheer heeft 34 hectare natuur in Twente in de verkoop gedaan. De hoogste bidder mag ze hebben. De veiling is het begin van een grotere verkoopoperatie in opdracht van het ministerie van economische zaken. Maar de Tweede Kamer trok aan de rem: moet natuur wel in de 'uitverkoop'? Staatssecretaris Dijkssma van natuur heeft inmiddels beloofd de onlinenatuurverkoop in Overijssel te evalueren en naar alternatieven te zoeken. Maar, zei ze er meteen bij, geen enkele maatregel levert zoveel op als natuurverkoop.

Toch zijn er slimmere strategieën. Natuur verkopen aan de hoogste bidder is goed voor de staatskas. Maar het is niet zonder risico's. De nieuwe eigenaren kunnen het gebied afsluiten voor recreatief gebruik. Gebieden die nu nog op een samenhangende manier worden beheerd, raken versnipperd. En hoe gaat het verder met al die bosjes en houtwallen die nu nog door enthousiaste vrijwilligers worden onderhouden?

Als staatssecretaris Dijkssma op zoek gaat naar alternatieven, kan ze ook kijken of Staatsbosbeheer op een andere manier natuur van de hand kan doen, namelijk door de natuurterreinen niet aan de hoogste bidder te verkopen, maar aan de bidder met het beste plan. Dat kan een agrarische natuurvereniging zijn, die de natuurgronden duurzaam wil behouden. Het kan ook een groep bewoners of betrokken investeerders zijn, die hart hebben voor het gebied, hun geld groen willen beleggen en hun



In Twente staat 34 hectare te koop

Vrijwilligersgroepen zijn goed in staat de natuur te beheren

krachten willen bundelen in bijvoorbeeld een vereniging of coöperatie.

Zo kan een nieuwe vorm van collectief mede-eigenaarschap ontstaan, waarbij het gezamenlijke belang wordt gecombineerd met het eigen belang. Het is een moderne variant van het traditionele gemeenschappelijke bos- en heidebeheer zoals dat vier, vijf generaties geleden nog gemeengoed was: de boermarken en de bosmaatschappen.

De tijd lijkt er rijp voor. Nu al werken meer dan 35.000 vrijwilligers geregeld in hun 'eigen' natuurgebied. Veel vrijwilligersgroepen blijken prima in staat om de natuur goed te beheren en er aanvullende inkomsten voor te vinden, bijvoorbeeld door de

organisatie van publieksdagen of het aantrekken van lokale sponsoren.

En er is meer mogelijk. Kijk maar naar collectief eigenaarschap in andere sectoren. De laatste jaren schieten kleinschalige energie-, zorg- of glasvezelcoöperaties als paddestoelen uit de grond. Dat kan ook voor natuur.

Op verschillende plekken wordt al nagedacht over nieuwe vormen van collectief natuureigenaarschap en -beheer. Particulieren laten al eeuwen zien dat niet alleen grote organisaties waardevolle natuur kunnen creëren. Bijna een derde van het huidige natuurareaal is in particuliere handen, van productiebossen en landgoederen tot parels van natuurgebieden.

De overheid kan helpen door het investeren in natuurgrond ook voor kleine investeerders aantrekkelijk te maken. Duurzame banken of het Nationaal Groenfonds kunnen helpen door kleinschalige initiatieven te ondersteunen. En Staatsbosbeheer kan bij de verkoop van natuur actief op zoek gaan naar dergelijke initiatieven. Dat kost wat meer tijd en levert de staatskas iets minder geld op, maar het heeft een hoger maatschappelijk en ecologisch rendement.

Zo kunnen interessante nieuwe vormen van collectief natuurbeheer ontstaan, waarbij burgers, boeren en bewoners veel directer betrokken zijn bij het beheer van hun natuur.

Bureau Overland adviseert over natuur en platteland. Buurtgroen organiseert lokale groenprojecten. Zij verkennen voor het InnovatieNetwerk de mogelijkheden voor collectief natuurbezit en -beheer. Informatie: www.innovatienetwerk.org